

## A szerecsensirály (*Larus melanocephalus*) állományváltóási trendjei európában

Bakacsi Gábor és Széll Antal

Bakacsi, G. and Széll, A. 2008. Population changes in Mediterranean Gulls (*Larus melanocephalus*) in Europe. - *Ornis Hung.* 15-16: 73-73.

A szerecsensirály (*Larus melanocephalus* Temminck) hazai fészkelő állomány gyarapodását az 1980-as évek közepéig néhány (1-10) költő pár jellemezte, 1986-tól egy exponenciális függvényre emlékeztető trendvonal rajzolódik ki az állomány gyarapodásában, amely 2004-re elérve a 410 költő pár nagyságrendet. Az állományváltóási e dinamikájára csak a nemzetközi állomány változói trendek tükrében adhatjuk meg a választ.

Az 1970-es évektől a Fekete-tenger észak-nyugati partvidékén található Tendra-öböl környéki kis szigetek, a Csernomorszki (Fekete-tengeri) Rezervátum adott otthont a faj szinte teljes ismert populációjának. A fészkelő párok 1985-ig növekvő trendjében 1986-ban törés mutatkozik, ugyanakkor ezzel párhuzamosan számos európai ország megfigyelt fészkelő állománya ugyanezen időszakból a magyarhoz hasonló növekedési trendvonalal jellemezhető. A dolgozatban szakirodalmi forrásokat idézve a magyar adatokon túl az alábbi országokra vonatkozóan mutatjuk be e növekedési trend létezését: Belgium és Hollandia, Felső-Rajna vidék, Franciaország, Törökország, Jugoszlávia (Szerbia-Montenegro).

A dolgozatban a jelenség okaként a szakirodalomban fellelhető magyarázatokat forrás-kritikával illetve két hipotézist fogalmazunk meg:

Hipotézis 1: Ebben az esztendőben (mégpedig a fészkelési időszakban) következett be a Csernobili Erőmű katasztrófája. Az erőmű légvonalban a Tendra-öböltől kb. 500 km-re észak-nyugatra található, ez a sugárzás lehetséges hatásait taglaló tanulmányok szerint még a veszélyeztetett zónába tartozik, amely okozhatta a fészkelő állomány pusztulását és/vagy területéről való eltávozását.

Hipotézis 2: A Csernobili katasztrófa olyan hatással van a Tendra-öböl tradicionális szerecsensirály fészkelő hely élőhelyi adottságára, hogy az az állomány növekedésében törést okoz, másként fogalmazva ez az oka a fészkelő állomány 1960-as évek szintje alá való visszaesésének és azon a szinten történő stabilizálódásának.

A hipotéziseket megerősítő, adatokkal alátámasztható tény, hogy a Tendra-öböl földrajzi közelségében található görög fészkelő telepek (különösen az északiak: Porto Lagos, Evros-delta) a csökkenő trendet, míg a déli fekvésű Axios-delta az Európára jellemző növekedési trendet mutatja. Az előadásban csak felvetni tudjuk azt a kérdést, hogy nincs adatunk a Tendra-öböl környéki állomány-fogyás és a más területeken észlelt állomány növekedés különbözetéről, az így eltűnő állomány sorsának magyarázata további kutatást igényel.

Bakacsi G., 6726 Szeged, Blaha Lujza u. 24.

